

Jegyzetek

1. Radnóti Sándor: EL NEM FORDULT TEKINTET (1974). In: R. S.: MI AZ, HOGY BESZÉLGETÉS. Magvető–JAK, 1988. 129–133.
2. Fodor Géza: PETRI GYÖRGY KÖLTÉSZETE. Szépirodalmi, 1991. 61–63.
3. Lásd ehhez Szilágyi Ákos elemzését AZ ŐRÁGYHOZ C. VERSRŐL. In: PETŐFI ÁLLOMÁSAI. (Szerk. Pándi Pál.) Bp., 1976.
4. SZÁLLÓIGÉVÉ LENNI, AZ A LEGJOBB DOLOG (Parti Nagy Lajos). In: BESZÉLGETÉSEK PETRI GYÖRGY-GYEL. 146.
5. Margócsy István: PETRI GYÖRGY: ÖSSZEGYŰTÖTT VERSEK (1992). In: M. I.: „NAGYON KOMOLY JÁTÉKOK”. Pesti Szalon, 1996. 161.
6. „A másik jelentése ennek a »kinek a nevében« kérdésnek, hogy milyen hagyomány nevében beszélék. [...] Úgy gondolom, hogy a tradíció: kontinuum, ami körülvesz, [...] Ezzel a hagyománnyal szerintem kétféle kötelességem is van: az egyik az, hogy megpróbálok számot vetni ezzel a múlttal, egy racionális, sőt amennyire lehet, tudományos kritika alapján. Megpróbálok megérteni, mint egy anyagot. A másik az, hogy választanom kell bizonyos értelemben a múltat, a saját érzelmi szükségleteim, ha úgy tetszik, önkényem szerint. Kiszedem belőlük azt, ami érnekem kell, amit hasonítani tudok magamhoz.” D. M.: A LÍRAI HŐS LESZEREL. In: A PÁLYATÁRS SZEMÉVEL. Magvető, 1982. 407–408.
7. Fodor Géza: NAGYON TŰHEGYRE VENNŐK, HA ÍGY VENNŐK? In: ZENE ÉS SZÍNHÁZ. Bp., 1988.
8. Kis János: HAMLET (EGY OLVASAT OLVASATA). Holmi, 1998/12.

Lackfi János

NEMZEDÉK

Majd egyre rozogábbak, rögeszmésebbek leszünk,
 harákolunk, mint egy öreg Škoda,
 dűnnyögünk, mint egy vén Szarátov.
 Mind többet ürítünk, nedvedzünk, köpködünk,
 mind kevesebb erőnk lesz elleplezni, visszatartani,
 és semmi ezüst óralánc, semmi altwien nosztalgia,
 tornacipőben, tréningben caplatunk,
 nincsenek kincset érő tárgyaink,
 a zaciba nemes eleganciával,
 felszegett fejjel semmit sem vihetünk.
 Dolgaink eldobhatók vagy épp fából szabottak,
 pólóink kényelmesek, hónuk alatt lyukasak.
 Használtunk kondomot, de nem fújtuk fel Istennek,
 mint a hatvannyolcasok, sem rágóguminak,
 mint blazírtan a partyk ifjai.
 Munka nyugőzött képernyő elé,
 nem kalandvágy, emiatt hemperegtünk
 kevesebbet a hóban, áztunk kevesebbet
 folyókban, nyeltük kevesebbet
 utak porát. A számítógépben nem láttuk

a kapitalizmus kísértetét, de még nem joystickkal a kézben születünk. Ittunk krumpლისszeszből, aromából kevert néphülyítő szeszeket, de lassan megtanultuk, hogyan érik a bor íze tömörre, szájpaddást cserző, hátborzongató külön világgá. Idegen nyelveken kiejtésünk tökéletesebb, mint az előttünk járóké, sosem akartunk magyaros tájizzel kiríni, titkon örültünk, ha odakünn bennszülöttnek néztek, s titkon örültünk, hogy nem vagyunk azok. Külhontól visszajöve maradt bennünk mindig némi idegenség, idegesség, hogy távollétünk alatt semmivel sem lett okosabb a magyar, odakünn viszont ha elfogódottan is, de már otthonosan mozgunk, s nem úgy nézünk körbe, könnybe lábadt szemmel, mint az öregek, akikben még túltengett a kultúráhívat. Megjegyzem, nem is vagyunk oly műveltek, mint ők, nem látjuk AZON a téren a Kommün összecsapásait, AMA szállodában Baudelaire ablakát, a véletlen vezet, nem a beépített enciklopédikus komputeragy hajszálpontos reflexei. Viszont mi találkoztunk faragatlan franciával, tüzes angollal, pontos olasszal, olyasmikkal, amit egy Baedeker szerint észrevenni amúgy nem illő.

Fölénnyel nézünk a tudatlan, kövérkés nyugatiakra, akik gyufával játszanak marxistásdít és forradalmasat, mert nem volt részük tűzvészben, melynek mi legalább üszkeit láttuk, felpántlikázva az esti esztrádműsorhoz, s bömböltünk mozgalmi dalokat a penészes zuhanyzóban tornaóra után, húztunk klottgatyát Georgi Dimitrov fejére (értjük a szólást, hogy „égsz, mint a Reichstag” s hogy „betakarlak, mint Moszkvát a hóesés”), terveztük, hogy a Varga Imre-féle lámpavasra felkötjük Kun Béla szobrát, ám valódi lelkesedéssel túrórudit loptunk az ábécében és dzsesszlemezeket a Skála Metróban.

Amit igazán mélyen tudunk, ahhoz nem kellett pont most élnünk, ezer évvel később vagy korábban ugyanúgy jó lett volna: nézni, hogyan hajladozik szerelemben a zenész és hangszeres teste, félrekapni szemünkbe csapó ág elől a fejünket, gyerektesteket, állati testeket édesgetni magunkhoz,

élvezni télen a bent melegét, kint hidegét,
 tea szétfutó, mindent feloldó hevét testünkben,
 szesz mámorát, szemünkbe néző női
 szemek ígérését, melyet az tesz tökéletessé,
 hogy nem ízleljük soha, így aztán meg sem
 keseredhet szánkban az íze.
 Igaz, egyre rozogábbak, rögeszmésebbek leszünk,
 harákolunk, mint egy öreg Škoda,
 dűnnyögünk, mint egy vén Szarátov.

Nyilas Atilla

BEDEKKER

Nekünk Mohács kell, kell.
 Kell a Csele-patak iszapos medrével,
 kell Lajos király oroszlános oszlopával
 s a hozzá címzett kisvendéglővel.
 Nekünk Mohács kell, kell.
 Kell újságosbódéja a pénteki Éssel,
 kell csendes kerékpárforgalma,
 s a gyermekét csomagtartón szállító anyuka.
 Nekünk Mohács kell, kell
 hősi emlékparkja, az emlékmű visszhangja,
 kell Radnóti-szobra, Kodály-mellszobra,
 kell békéje és kell nyugalma.
 Nekünk Mohács kell, kell.
 Kell fogadalmi temploma, kell főtere,
 kell városháza, a városház díszterme,
 a díszterem kulcsa, kell a kulcs tolla.
 Nekünk Mohács kell, kell.
 Kell kis postája, képeslapjai,
 szarvas álarcai, birkabundái,
 téltemető, ördögűző busójárása.
 Nekünk Mohács kell, kell
 korzója, kell Duna-partja,
 parti étterme, az ott főzött halászlé,
 kell minden déli harangszava.
 Nekünk Mohács kell, kell.
 Kell, ha félsziget is, szigete, réve,
 kell zsidó áldozatainak emlékhelye
 az ott lerakott kavicsokkal együtt.
 Nekünk Mohács kell, kell.

Kellenek elvágyódó suhancai, akik
 jeges-citromos kólát szürcsölgetve
 trécselnek presszó-teraszokon.
 Nekünk Mohács kell, kell
 karcsú ortodox temploma
 szellemi fogyatékos látogatók csoportjával
 s az adományt gyűjtő kopott pappal.
 Nekünk Mohács kell, kell.
 Kellenek asszimilálódott sokácai,
 s azok is, akik nem fognak soha,
 kell minden rendű és rangú lakója.
 Nekünk Mohács kell, kell.
 Kell történelmi emlékparkja,
 kell az emlékpark szélhárfája,
 kell léleklarangja.

Nekünk Mohács kell.
 Mohácsot már nem adjuk. S ha
 mégis elfoglalnák,
 ha megint elfoglalják, –
 egy gerilla már készül a harcra.

A SZTEREOTÍPIA

[Egressy Zoltánnak]

A darab megkezdődött, a drámaíró
 első saját rendezése, s az ötödik sor
 ötödik székén (egy kollega mellett),
 enyhén másnaposan ott szorongott
 a szegény költő.

A szünetben hol félreállt, hol félre-
 lépett, csak bolyongott borostásan,
 kopottan, és a borraivaló ellenére
 nem kapott kiskanalat kávéjához
 a szegény költő.

Az előadás után gratulált kamasz-
 kori barátjának, s míg ő interjút
 adott szép színésznők koszorújában,
 fölhajtotta sörét, és leült a szélen
 a szegény költő.

Dicsérni próbálta legjobban játszó
hölgyünket is, az elején még tegezte,
közben zavarba jött, s aztán a végét
elharapta, mégis mosolyt aratott
a szegény költő.

Szegénynek szegény, költőnek költő,
barátnak barát, bár nem a legjobb,
férfinak férfi, de nincs forgalomban,
színésznők álma, szívkapitánya ő,
a szegény költő.

(S hogy az interjú kissé elhúzódott,
s bizonynal meg is feledkeztek róla,
fád féltékenységében, unalmában
naptárába e bánatos sorokat rötta
a szegény költő.)

Radnóti Sándor

MIÉRT KELL UTÁNOZNI A GÖRÖGÖKET?

Simon Schama a francia forradalomról szóló könyvében említi, hogy „*Mercier, aki egyetemen tanított huszoneves korában, szintén istenítette az ókoriakat, és miután lubickolt a Köztársaság nagyszerűségében, úgy találta, »fájdalmas dolog elhagyni Rómát és arra ocsúdni, hogy még mindig csak egy közember vagy a Noyer utcából.«*”¹ Ez a fajta, ma már komikusnak tűnő azonosulás a történelem vagy a képzelet alakjaival igen jellemző volt a XVIII. század második felére. Robert Darnton kutatásai többek között megismertettek egy La Rochelle-i kereskedővel, akinek egész életvezetése a Rousseau ÚJ HÉLOÏSE-ével való identifikáción alapult.² „*Az 1789–1814-es forradalom felváltva a római köztársaságnak és a római császárságnak kendőzte magát*” – írta Marx.³ Nem hiszem, hogy ennek az álcának a divat volna a kulcsa, ahogy Walter Benjamin gondolta.⁴ A múlthoz forduló divat idéz, felhasznál, alkalmaz; itt azonban többről, azonosulásról van szó. Az identifikációnak még nem szabott gátat az a megszilárdult *historista* meggyőződés, hogy minden magatartás, gesztus, gondolat elszakíthatatlan kapcsolatban áll azzal a megismé-

¹ Simon Schama: POLGÁRTÁRSÁK. A FRANCIA FORRADALOM KRÓNIKÁJA. Budapest: Európa, 2001. 222.

² Robert Darnton: READERS RESPOND TO ROUSSEAU; THE FABRICATION OF ROMANTIC SENSITIVITY. In: Darnton: THE GREAT CAT MASSACRE AND OTHER EPISODES IN FRENCH CULTURAL HISTORY. London, 1984. 215. kk.

³ Karl Marx: LOUIS BONAPARTE BRUMAIRE TIZENNYOLCADIKÁJA. Marx és Engels Művei, 8. köt. Budapest: Kossuth, 1962. 105.

⁴ Walter Benjamin: A TÖRTÉNELEM FOGALMÁRÓL XIV. In: Benjamin: ANGELUS NOVUS. Budapest: Európa, 1980. 970.